

Vergaderjaar 2023–2024

36 550 K

Wijziging van de begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) voor het jaar 2024 (wijziging samenhangende met de Voorjaarsnota)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

A.	ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVOORSTEL	2
B.	BEGROTINGSTOELICHTING	3
1	Leeswijzer	3
2	Het beleid	4
2.1	Voorstel van wet	4
2.2	Ontvangsten- en uitgavenmutaties	5
2.3	Budgettaire gevolgen van beleid	7
3	Verdiepingsbijlage	21

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Artikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij de wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2024 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K).

De in de begrotingsstaten opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht (de zgn. begrotingstoelichting).

De Minister van Defensie,

K.H. Ollongren

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1 Leeswijzer

De voorliggende eerste suppletoire begroting bevat de voorgestelde wijzigingen ten opzichte van de ontwerpbegroting 2024 van hoofdstuk K van de begroting van het Rijk.

In deze eerste suppletoire begroting van het Defensiematerieelbegrotingsfonds zijn de besluiten van het kabinet uit de Voorjaarsnotabesluitvorming verwerkt. Deze suppletoire wet dient dan ook in samenhang te worden gezien met de Voorjaarsnota. Als gevolg hiervan wordt het Defensiematerieelbegrotingsfonds (DMF) 2024 met € 1.113,1 miljoen verlaagd tot € 9.810,6 miljoen. De begroting is naar beneden bijgesteld omdat budget uit 2024 doorgeschoven wordt naar latere jaren. Het ministerie van Defensie spant zich tot het uiterste in om de voor 2024 op de Defensiebegroting beschikbare middelen tot besteding te laten komen. Desalniettemin is het, onder meer gezien de huidige grillige mondiale defensiemarkt en krapte op de arbeidsmarkt, niet mogelijk om alle projecten conform planning uit te voeren. Derhalve worden de uitgaven in een meer realistisch ritme gezet. De investeringsmiddelen die niet in 2024 uitgegeven kunnen worden blijven beschikbaar voor Defensie en zullen zo snel mogelijk alsnog besteed worden.

Het kabinet heeft besloten € 500 miljoen in 2028 toe te voegen aan de defensiebegroting. Deze middelen worden vanaf 2030 structureel verwerkt (in het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K)). De extra middelen worden besteed aan het versterken van de luchtverdediging en aan munitie voor de eigen krijgsmacht. De oorlog in Oekraïne heeft aangetoond dat luchtverdediging van levensbelang is. Ook voor de verdediging van het NAVO-bondgenootschap is luchtverdediging een absolute prioriteit. Nederland geeft daarom gehoor aan de vraag van de NAVO om hier met voorrang in te investeren. Gelet op de huidige situatie is ook de urgentie om onze munitievoorraden versneld verder aan te vullen groot. Dit aanvullende budget stelt Defensie in staat om nu reeds verplichtingen aan te gaan en de industrie duidelijkheid te geven.

In paragraaf 2.1 wordt de cijfermatige aansluiting ten opzichte van de ontwerpbegroting uiteengezet. Vervolgens wordt in paragraaf 2.2 een overzicht weergegeven met de belangrijkste ontvangsten- en uitgavenmutaties. Afsluitend is in paragraaf 2.3 per artikel een tabel opgenomen met daarin de budgettaire gevolgen van beleid en de uitgaven- en ontvangstenmutaties. In aansluiting op de ontwerpbegrotingen en de Voorjaarsnota worden vanaf 2024 ook de mutaties voor het jaar t+5 opgenomen in de tabel budgettaire gevolgen van beleid van de 1ste suppletoire begroting. Dit betreft de extrapolatie van de begroting – het toevoegen van het jaar t+5 – en vervolgens de mutaties tot en met t+5 die tijdens de voorjaarsbesluitvorming zijn verwerkt.

Per artikel worden de mutaties groter dan of gelijk aan onderstaande staffel op het niveau van de financiële instrumenten (en eventueel artikelonderdeel) toegelicht.

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting) in € miljoen	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

De toelichtingen op de uitgaven gelden ook voor de verplichtingen. Alleen indien sprake is van een groot verschil van de verplichtingenmutaties ten opzichte van de uitgavenmutaties wordt dit verschil apart toegelicht. Deze verschillen ontstaan bijvoorbeeld doordat verplichtingen dit jaar worden aangegaan terwijl de uitgaven pas volgend jaar (of in de jaren daarna) plaatsvinden.

De eerste suppletoire begroting geeft een totaaloverzicht van financiële afwijkingen ten opzichte van de ontwerpbegroting van het DMF en wordt tegelijk met de Voorjaarsnota ingediend en uiterlijk 1 juni gepubliceerd. Jaarlijks worden het DPO en de DPO-Afwijkingsrapportage aan de Kamer aangeboden. Deze rapportages geven een overzicht van alle materieel-, vastgoed- en IT-projecten met een investeringsbedrag van meer dan € 50,0 miljoen in onderzoek en realisatie. Gelet op het commercieel vertrouwelijke karakter van een aantal projecten wordt voor deze projecten slechts een bandbreedte van het projectbudget.

2 Het beleid

2.1 Voorstel van wet

Met het onderhavige wetsvoorstel wordt voorgesteld de uitgavenbegroting 2024 van het Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) ten opzichte van de vastgestelde begroting met een bedrag van € 1.113,1 miljoen te verlagen en het ontvangstenbudget met € 1.112,1 miljoen te verlagen. Dit leidt voor het Defensiematerieelbegrotingsfonds tot een uitgavenbudget van € 9.810,6 miljoen en een ontvangstenbudget van € 9.811,5 miljoen. Met de eerste suppletoire begroting 2024 wordt voorgesteld de aan te gane verplichtingen te laten stijgen met € 1.382,6 miljoen tot € 14.992,3 miljoen. De cijfermatige aansluiting ten opzichte van de ontwerpbegroting 2024 is als volgt:

Uitgaven (in duizend euro)	
Stand vastgestelde begroting 2024	€ 10.923.657
Wijzigingen 1 ^e suppletoire begroting 2024	– € 1.113.064
Stand begroting Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) in de voorjaarsnota 2023	€ 9.810.593

Ontvangsten (in duizend euro)	
Stand vastgestelde begroting 2024	€ 10.923.657
Wijzigingen 1 ^e suppletoire begroting 2024	– € 1.112.147
Stand begroting Defensiematerieelbegrotingsfonds (K) in de voorjaarsnota 2023	€ 9.811.510

2.2 Ontvangsten- en uitgavenmutaties

Belangrijkste suppletoire mutaties 2024 (Eerste suppletoire begroting) (bedragen x € 1.000)			
Toelichting	Omschrijving	Artikelen	Totaal
1	Prijsbijstelling DMF	7, 8	322.136
2	Eindejaarsmarge	7, 8	695.530
3	Kasschuif investeringen	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7	- 2.100.000
4	IT diversen	6, 7	35.000
5	Valuta	1, 7	- 33.621
6	Interdepartementale budgetoverhevelingen	1, 2, 3, 6, 7	6.136
	Overige mutaties		- 27.639

Toelichting belangrijkste mutaties

1. Prijsbijstelling

In totaal wordt € 322,1 miljoen aan prijsbijstelling toegevoegd aan het DMF.

2. Eindejaarsmarge

Dit betreft de toevoeging van de eindejaarsmarge 2023 van € 695,5 miljoen.

3. Kasschuif investeringen

De middelen voor deze investeringen worden vanuit 2024 naar latere jaren geschoven. Het ministerie van Defensie spant zich tot het uiterste in om de voor 2024 op de Defensiebegroting beschikbare middelen tot besteding te laten komen. Desalniettemin is het, onder meer gezien de huidige grillige mondiale defensiemarkt en krapte op de arbeidsmarkt, niet mogelijk om alle projecten conform planning uit te voeren. Derhalve worden de uitgaven in een meer realistisch ritme gezet. De investeringsmiddelen die niet in 2024 uitgegeven kunnen worden blijven beschikbaar voor Defensie en zullen zo snel mogelijk alsnog besteed worden. Van de kasschuif wordt € 500 miljoen in 2029 toegevoegd. Deze middelen worden na de meerjarenperiode vanaf 2030 structureel in de begroting verwerkt ten behoeve van de aanschaf van munitie en luchtverdediging.

4. IT diversen

Het betreft een verhoging van € 35 miljoen en bestaat uit drie verschillende componenten. De eerste bedraagt € 17 miljoen extra kosten voor een nieuw software contract ten behoeve van COMMIT voor onder andere een hoger beveiligingsniveau. De tweede bedraagt € 15 miljoen en bestaat uit extra kosten als gevolg van dataverbruik buiten de Europese Unie. De laatste en derde bedraagt € 3 miljoen en bestaat

uit inkoop van extra satellietcapaciteit.

5. **Valuta**

Jaarlijks worden op basis van het Centraal Economisch Plan van het Centraal Planbureau de effecten van de wisselkoersmutaties verwerkt op het DMF.

6. **Interdepartementale budgetoverhevelingen**

Een aantal ministeries heeft budget overgeheveld naar Defensie voor het uitvoeren van activiteiten. Een deel daarvan is toegevoegd aan het DMF. Het betreft onder meer een bijdrage (€ 9,7 miljoen) van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat ten behoeve van Groeifondsproject POLARIS voor ontwikkeling van radartechnologie. Daarnaast draagt Defensie ook bij aan projecten van andere departementen, zoals een bijdrage aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor gezamenlijke eenheden. Per saldo komen de budgetoverhevelingen € 6,1 miljoen hoger uit dan begroot in de Ontwerpbegroting 2024.

2.3 Budgettaire gevolgen van beleid

Beleidsartikel 1 Defensiebreed Materieel

Artikel 1 Defensiebreed Materieel (bedragen x € 1.000)											
Art.	Verplichtingen	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e supplettoire begroting (4)	Stand 1e supplettoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
	Verplichtingen	1.477.899	200.000	1.677.899	12.795	1.690.694	- 557.758	17.197	- 37.390	- 142.061	101.684
	Uitgaven	1.889.353	200.000	2.089.353	- 123.959	1.965.394	- 141.789	- 10.036	- 90.096	- 130.036	- 48.120
1.11	Verwerving	1.101.158	200.000	1.301.158	43.093	1.344.251	- 368.711	200.739	91.254	- 10.656	116.352
	<i>Opdrachten</i>	<i>1.101.158</i>	<i>200.000</i>	<i>1.301.158</i>	<i>43.093</i>	<i>1.344.251</i>	<i>- 368.711</i>	<i>200.739</i>	<i>91.254</i>	<i>- 10.656</i>	<i>116.352</i>
	Verwerving: voorbereidingsfase	226.844	200.000	426.844	- 299.726	127.118	- 168.272	- 187.807	- 169.773	- 167.304	42.896
	Verwerving: realisatie	874.314	0	874.314	342.819	1.217.133	- 200.439	388.546	261.027	156.648	73.456
1.12	Instandhouding	517.237	0	517.237	38.453	555.690	7.729	7.349	5.832	7.832	8.381
	<i>Opdrachten</i>	<i>517.237</i>	<i>0</i>	<i>517.237</i>	<i>38.453</i>	<i>555.690</i>	<i>7.729</i>	<i>7.349</i>	<i>5.832</i>	<i>7.832</i>	<i>8.381</i>
	Instandhouding Materieel	517.237	0	517.237	38.453	555.690	7.729	7.349	5.832	7.832	8.381
1.13	Kennis en Innovatie	152.123	0	152.123	60.446	212.569	- 12.054	- 30.863	- 12.873	- 14.671	- 12.873
	<i>Bekostiging</i>	<i>152.123</i>	<i>0</i>	<i>152.123</i>	<i>60.446</i>	<i>212.569</i>	<i>- 12.054</i>	<i>- 30.863</i>	<i>- 12.873</i>	<i>- 14.671</i>	<i>- 12.873</i>
	Bijdrage grote onderzoeksfaciliteiten	94.687	0	94.687	- 47.923	46.764	- 83.438	- 84.936	- 84.773	- 77.571	- 75.773
	Technologieontwikkeling	46.508	0	46.508	34.165	80.673	9.311	9.000	9.000	0	0
	Kennisgebruik	3.744	0	3.744	450	4.194	0	0	0	0	0
	Kort Cyclische Innovatie	7.184	0	7.184	73.754	80.938	62.073	45.073	62.900	62.900	62.900
1.16	Over-/ onderprogrammering	118.835	0	118.835	- 265.951	- 147.116	231.247	- 187.261	- 174.309	- 112.541	- 159.980
	<i>Fonds</i>	<i>118.835</i>	<i>0</i>	<i>118.835</i>	<i>- 265.951</i>	<i>- 147.116</i>	<i>231.247</i>	<i>- 187.261</i>	<i>- 174.309</i>	<i>- 112.541</i>	<i>- 159.980</i>
	Fonds	118.835	0	118.835	- 265.951	- 147.116	231.247	- 187.261	- 174.309	- 112.541	- 159.980
	Ontvangsten	73.827	0	73.827	6.000	79.827	12.000	- 6.000	- 6.000	0	0

In totaal is voor 2024 71 % juridisch verplicht en 29 % beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor Defensiebreed materieel zijn per saldo met € 12,8 miljoen naar boven bijgesteld. Het betreft een optelsom van opwaartse en neerwaartse bijstellingen bij de instrumenten. Bij Kennis en Innovatie heeft dat onder andere te maken met het uitvoeren van kort cyclische activiteiten. Bij verwerving heeft dit te maken met projecten die overgaan naar een andere fase, zoals de Vervanging *Medium Utility Helicopter*, en doordat projectbudgetten in de juiste jaren zijn gezet in lijn met actuele verwachte realisatiemomenten. Tot slot betreft het de overheveling van verplichtingen uit 2023 die in dat jaar niet zijn aangegaan.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase wordt met € 299,7 miljoen verlaagd. Deze verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er projectbudget wordt geschoven naar andere jaren om aan te sluiten bij de actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten. Dit komt onder andere door langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden.

Tevens is er projectbudget overgeheveld naar de onderzoeks- of realisatiefase. Voorbeelden hiervan zijn Waterbarrière Nieuwe Haven, Medium Utility Helicopter en Strategic Aeromedical Evacuation SAE.

Verwerving: realisatiefase

De realisatiefase van Defensiebreed materieel is met € 342,8 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is enerzijds een gevolg van het toevoegen van budget dat in 2023 niet tot realisatie is gekomen (€ 459,0 miljoen), voor onder andere Verwerving Beleidskader Inzetvoorraden Conventionele Munitie (BKI) en het project Defensiebrede Vervanging Wielvoertuigen (DVOW), het overhevelen van budget naar de realisatiefase (€ 104,8 miljoen), waaronder de projecten Waterbarrière Nieuwe Haven, Medium Utility Helicopter en Strategic Aeromedical Evacuation SAE. Anderzijds is dit een gevolg van het verwerken van kasschuiven waarmee de projecten in het juiste kasritme zijn gezet(-/- € 168,0 miljoen), zoals het programma Defensiebrede Vervanging Operationele Wielvoertuigen, het project BKI conventionele munitie en deerschikking van het wissellaadsysteem oplegcombinatie.

Instandhouding

Het instandhoudingsbudget is per saldo met € 38,5 miljoen gestegen. Dit is grotendeels een gevolg van het toevoegen van budget dat in 2023 niet tot realisatie is gekomen (€ 33,9 miljoen). Het betreft uitgaven van het Munitiebedrijf voor de PATRIOT (Phased Array Tracking radar to Intercept On Target) raketten. Daar is het PATRIOT Advanced Capability (PAC)-3 missile recertificeringsprogramma van € 27,5 mln van 2023 naar 2024 geschoven. Het restant betreft diverse overige mutaties.

Kennis en Innovatie

Het budget voor Kennis en Innovatie is met € 60,4 miljoen gestegen. De verhoging wordt voornamelijk veroorzaakt door het versterken en formaliseren van de diverse innovatiecentra binnen Defensie met € 55,0 miljoen.

Over-/ onderprogrammering

Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Beleidsartikel 2 Maritiem Materieel

Artikel 2 Maritiem Materieel (bedragen x € 1.000)											
Art.	Verplichtingen	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletioire begroting (4)	Stand 1e suppletioire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
	Uitgaven	1.482.684	0	1.482.684	- 232.573	1.250.111	- 212.955	224.763	146.826	126.408	- 24.781
2.11	Verwerving	1.216.079	0	1.216.079	966	1.217.045	235.866	368.175	- 101.664	176.426	- 361.143
	<i>Opdrachten</i>	<i>1.216.079</i>	<i>0</i>	<i>1.216.079</i>	<i>966</i>	<i>1.217.045</i>	<i>235.866</i>	<i>368.175</i>	<i>- 101.664</i>	<i>176.426</i>	<i>- 361.143</i>
	Verwerving: voorbereidingsfase	157.033	0	157.033	- 153.509	3.524	- 175.558	109.770	- 472.935	- 381.457	- 622.096
	Verwerving: onderzoeksfase	332.866	0	332.866	- 331.728	1.138	- 305.554	- 441.738	- 562.758	- 500.313	- 568.970
	Verwerving: realisatie	726.180	0	726.180	486.203	1.212.383	716.978	700.143	934.029	1.058.196	829.923
2.12	Instandhouding	228.896	0	228.896	46.095	274.991	16.037	- 28.016	14.223	6.421	- 9.718
	<i>Opdrachten</i>	<i>228.896</i>	<i>0</i>	<i>228.896</i>	<i>46.095</i>	<i>274.991</i>	<i>16.037</i>	<i>- 28.016</i>	<i>14.223</i>	<i>6.421</i>	<i>- 9.718</i>
	Instandhouding Materieel	228.896	0	228.896	46.095	274.991	16.037	- 28.016	14.223	6.421	- 9.718
2.16	Over-/ onderprogrammering	37.709	0	37.709	- 279.634	- 241.925	- 464.858	- 115.396	234.267	- 56.439	346.080
	<i>Fonds</i>	<i>37.709</i>	<i>0</i>	<i>37.709</i>	<i>- 279.634</i>	<i>- 241.925</i>	<i>- 464.858</i>	<i>- 115.396</i>	<i>234.267</i>	<i>- 56.439</i>	<i>346.080</i>
	Fonds	37.709	0	37.709	- 279.634	- 241.925	- 464.858	- 115.396	234.267	- 56.439	346.080
	Ontvangsten	9.684	0	9.684	9.670	19.354	0	0	0	0	0

In totaal is voor 2024 42 % juridisch verplicht en 58 % beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor maritiem materieel zijn per saldo met € 464,2 miljoen naar beneden bijgesteld. Dit is grotendeels het gevolg van de onderverwerving opgenomen toelichtingen en kleinere overige mutaties. Het verplichtingenbudget voor de Multipurpose fregatten (M-fregatten) en Vervanging Onderzeeboten is van de onderzoeksfase overgeheveld naar de realisatiefase.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase is met de eerste suppletioire begroting met € 153,5 miljoen verlaagd.

Deze verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt, doordat projectbudget is overgeheveld naar de onderzoeks- of realisatiefase. Dat geldt bijvoorbeeld voor het langer doorvaren van de Luchtverdedigings- en commandofregatten (LCF-fregatten), het langer instandhouden van de Walrusklasse onderzeeboten en de Intelligence, Surveillance and Reconnaissance (ISR)-capaciteit Noordzee.

Ook wordt er projectbudget in de juiste jaren gezet om aan te sluiten bij de actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten. Dit komt onder andere door langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden.

Verwerving: onderzoeksfase

Het budget voor de projecten in de onderzoeksfase is met de eerste suppletoire begroting met € 331,7 miljoen verlaagd.

Deze verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt, doordat projectbudget voor de Multipurposefregatten (M-fregatten) en Vervanging Onderzeeboten is overgeheveld naar de realisatiefase.

Verwerving: realisatiefase

De realisatiefase van Maritiem materieel is met € 486,2 miljoen verhoogd. Dit is enerzijds een gevolg van het toevoegen van budget dat in 2023 niet tot realisatie is gekomen (€ 244,4 miljoen) zoals bij de projecten ESSM Block 2 en Vervanging MK46 Lightweight Torpedo, het overhevelen van budget naar de realisatiefase (€ 667,0 miljoen) voor onder andere de Vervanging M-Fregatten en de Vervanging Onderzeeboten. Anderzijds is dit een gevolg van het verwerken van kasschuiven uit het Defensie Lifecycle Plan, waarmee de projecten in het juiste kasritme zijn gezet (-/- € 413,5 miljoen). Dit betreft onder andere het project Future Littoral All-Terrain Mobility Band Vagn (FLATM BV), het project vervanging Hulpvaartuigen en ESSM Block 2. Het restant betreft diverse overige mutaties (-/- € 14,0 miljoen).

Instandhouding

Voor de Instandhoudingsopgaven is het budget per saldo met € 46,1 miljoen gestegen. Dit is het gevolg van het toevoegen van budget (€ 20,0 miljoen) uit de Defensiebegroting artikel 2 omdat onderhoudswerkzaamheden vanwege personele ondervulling worden uitbesteed. Het restant betreft een overboeking uit de verwervingsvoorbereidingsfase en diverse kleinere mutaties.

Over-/ onderprogrammering

Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%. Daarnaast is het, gelet op de druk op de Defensie- en arbeidsmarkt, onzeker of alle beschikbare middelen in 2024 tot besteding komen. Om die reden is besloten een deel van het budget over meerdere jaren te spreiden.

Beleidsartikel 3 Land Materieel

Artikel 3 Land Materieel (bedragen x € 1.000)											
Art.	Verplichtingen	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
	Uitgaven	1.969.225	0	1.969.225	- 251.766	1.717.459	- 267.676	498.092	27.371	91.712	- 58.797
3.11	Verwerving	1.602.776	0	1.602.776	- 297.420	1.305.356	- 764.185	597.091	434.343	258.749	- 14.644
	<i>Opdrachten</i>	<i>1.602.776</i>	<i>0</i>	<i>1.602.776</i>	<i>- 297.420</i>	<i>1.305.356</i>	<i>- 764.185</i>	<i>597.091</i>	<i>434.343</i>	<i>258.749</i>	<i>- 14.644</i>
	Verwerving: voorbereidingsfase	453.910	0	453.910	- 406.674	47.236	- 570.834	221.633	- 30.258	4.103	40.000
	Verwerving: onderzoeksfase	7.439	0	7.439	- 7.439	0	- 27.241	- 176.585	- 149.864	- 121.775	0
	Verwerving: realisatie	1.141.427	0	1.141.427	116.693	1.258.120	- 166.110	552.043	614.465	376.421	- 54.644
3.12	Instandhouding	364.417	0	364.417	9.287	373.704	3.903	5.572	5.900	25.586	5.591
	<i>Opdrachten</i>	<i>364.417</i>	<i>0</i>	<i>364.417</i>	<i>9.287</i>	<i>373.704</i>	<i>3.903</i>	<i>5.572</i>	<i>5.900</i>	<i>25.586</i>	<i>5.591</i>
	Instandhouding Materieel	364.417	0	364.417	9.287	373.704	3.903	5.572	5.900	25.586	5.591
3.16	Over-/ onderprogrammering	2.032	0	2.032	36.367	38.399	492.606	- 104.571	- 412.872	- 192.623	- 49.744
	<i>Fonds</i>	<i>2.032</i>	<i>0</i>	<i>2.032</i>	<i>36.367</i>	<i>38.399</i>	<i>492.606</i>	<i>- 104.571</i>	<i>- 412.872</i>	<i>- 192.623</i>	<i>- 49.744</i>
	Fonds	2.032	0	2.032	36.367	38.399	492.606	- 104.571	- 412.872	- 192.623	- 49.744
	Ontvangsten	2.500	0	2.500	0	2.500	0	0	0	0	0

In totaal is voor 2024 62 % juridisch verplicht en 38 % beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor land materieel zijn per saldo met € 1,3 miljard naar boven bijgesteld. Dit heeft grotendeels te maken met verplichtingen uit 2023 die in dat jaar niet zijn aangegaan. Daarnaast zijn de verplichtingen in lijn gebracht met actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten en heeft het versnellen van de aankoop van munitie een opwaartse bijstelling teweeggebracht.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase wordt met € 406,7 miljoen verlaagd. Deze verlaging wordt vooral veroorzaakt, doordat er projectbudget wordt geschoven naar andere jaren om aan te sluiten bij de actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten. Dit komt onder andere door langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten en levertijden ten gevolge van de huidige marktomstandigheden.

Tevens is er projectbudget overgeheveld naar de onderzoeks- of realisatiefase. Dit geldt bijvoorbeeld voor het project Versterken vuursteun en het opheffen van het Single Service Management (SSM) vuursteuncapaciteit en de mortiercapaciteit.

Verwerving: realisatiefase

De realisatiefase van verwerving landmaterieel is met € 116,7 miljoen verhoogd. Dit is enerzijds een gevolg van het verwerken van kasschuiven waarmee de projecten in het juiste kasritme zijn gezet, zoals de projecten Verlenging levensduur Patriot en de Midlife Update (MLU) voor het wapensysteem Infanterie gevechtsvoertuig (IGV) CV9035NL. Anderzijds is het een gevolg van het toevoegen van budget dat in 2023 niet tot realisatie is gekomen (€ 83,5 miljoen). Dit betreft onder andere het project Verwerving Beleidskader Inzetvoorraden Conventionele Munitie Land (BKI) en het project Verwerving Grootpantserwielvoertuig Boxer. Het restant betreft diverse overige mutaties.

Instandhouding

Het budget voor de instandhouding van materieel is per saldo gestegen met € 9,3 miljoen. Dit bestaat grotendeels uit € 6,8 miljoen aan middelen die niet tot uitgaven zijn gekomen in 2023. Het restant wordt verklaard door een aantal kleinere mutaties.

Over-/ onderprogrammering

Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Beleidsartikel 4 Lucht Materieel

Artikel 4 Lucht Materieel (bedragen x € 1.000)											
Art.	Verplichtingen	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
	Verplichtingen	2.357.939	0	2.357.939	778.462	3.136.401	- 22.862	283.303	- 492.646	- 82.167	70.666
	Uitgaven	2.568.092	0	2.568.092	- 594.617	1.973.475	- 59.095	274.861	119.649	73.213	50.870
4.11	Verwerving	2.130.721	0	2.130.721	- 303.260	1.827.461	81.988	421.351	- 175.427	192.772	191.247
	<i>Opdrachten</i>	<i>2.130.721</i>	<i>0</i>	<i>2.130.721</i>	<i>- 303.260</i>	<i>1.827.461</i>	<i>81.988</i>	<i>421.351</i>	<i>- 175.427</i>	<i>192.772</i>	<i>191.247</i>
	Verwerving: voorbereidingsfase	315.740	0	315.740	- 235.532	80.208	- 54.350	203.744	- 372.430	- 99.344	- 140.037
	Verwerving: realisatie	1.814.981	0	1.814.981	- 67.728	1.747.253	136.338	217.607	197.003	292.116	331.284
4.12	Instandhouding	437.371	0	437.371	11.816	449.187	10.711	12.489	- 4.646	- 8.015	16.135
	<i>Opdrachten</i>	<i>437.371</i>	<i>0</i>	<i>437.371</i>	<i>11.816</i>	<i>449.187</i>	<i>10.711</i>	<i>12.489</i>	<i>- 4.646</i>	<i>- 8.015</i>	<i>16.135</i>
	Instandhouding Materieel	437.371	0	437.371	11.816	449.187	10.711	12.489	- 4.646	- 8.015	16.135
4.16	Over-/ onderprogrammering	0	0	0	- 303.173	- 303.173	- 151.794	- 158.979	299.722	- 111.544	- 156.512
	<i>Fonds</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>- 303.173</i>	<i>- 303.173</i>	<i>- 151.794</i>	<i>- 158.979</i>	<i>299.722</i>	<i>- 111.544</i>	<i>- 156.512</i>
	Fonds	0	0	0	- 303.173	- 303.173	- 151.794	- 158.979	299.722	- 111.544	- 156.512
	Ontvangsten	400	0	400	3.769	4.169	1.027	0	0	0	0

In totaal is voor 2024 100 % juridisch verplicht en 0 % beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget. Het huidige percentage juridisch verplicht wordt nog nader bezien in samenhang met veranderende leverschema's en indien nodig bij het eerstvolgende begrotingsmoment aangepast.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor lucht materieel zijn per saldo met € 778,5 miljoen naar boven bijgesteld. Dit heeft grotendeels te maken met verplichtingen uit 2023 die in dat jaar niet zijn aangegaan.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase wordt met € 235,5 miljoen verlaagd.

Deze verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt door het herschikken van projectbudget naar latere jaren om deze in lijn te brengen met actuele inzichten over realisatiemomenten. Ook heeft er overheveling van projectbudget naar de realisatiefase plaatsgevonden, bijvoorbeeld voor het project Helix.

Verwerving: realisatiefase

Het budget voor de verwerving realisatiefase is met € 67,7 miljoen verlaagd. Het betreft een optelsom van neerwaartse en opwaartse bijstellingen. Dit wordt onder andere veroorzaakt door het verwerken van kasschuiven waarmee de projecten in het juiste kasritme zijn gezet, waaronder het project Verwerving F-35. Daarnaast is er budget toegevoegd dat in 2023 niet tot realisatie is gekomen (€ 285,0 miljoen), zoals projecten Apache Remanufacture en Chinook Vervanging en Modernisering. Het restant betreft een deel dat van de voorbereidingsfase is overgeheveld naar de realisatiefase en diverse overige mutaties.

Instandhouding

Het instandhoudingsbudget lucht materieel is per saldo met € 11,8 miljoen gestegen. Dit is enerzijds het gevolg van de toevoeging van het Multi Role Tanker Transport (MRTT-) budget van € 30,9 miljoen. Dit budget is vanuit de investeringen (delta-exploitatierreeks) naar het CLSK-deel van lucht materieel overgeheveld. Daartegenover staat dat het budget met € 13,9 miljoen naar beneden is bijgesteld omdat de bijbehorende uitgaven al in 2023 hebben plaatsgevonden en heeft een negatieve bijstelling op het budget plaatsgevonden van € 5,2 miljoen vanwege de gewijzigde wisselkoers van de Amerikaanse dollar en de Zweedse Kroon (CEP wisselkoerscorrectie).

Over-/ onderprogrammering

Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Beleidsartikel 5 Infrastructuur en Vastgoed

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed (bedragen x € 1.000)											
Art.	Verplichtingen	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
	Verplichtingen	911.097	0	911.097	53.001	964.098	123.059	449.727	186.959	553.415	647.376
	Uitgaven	982.991	0	982.991	77.691	1.060.682	- 195.946	163.993	- 8.993	- 4.956	250.352
5.11	Verwerving	700.815	0	700.815	46.227	747.042	75.483	410.823	156.749	519.727	582.490
	<i>Opdrachten</i>	<i>700.815</i>	<i>0</i>	<i>700.815</i>	<i>46.227</i>	<i>747.042</i>	<i>75.483</i>	<i>410.823</i>	<i>156.749</i>	<i>519.727</i>	<i>582.490</i>
	Verwerving: voorbereidingsfase	119.443	0	119.443	- 103.274	16.169	81.161	237.823	- 71.888	398.589	548.222
	Verwerving: realisatie	581.372	0	581.372	149.501	730.873	- 5.678	173.000	228.637	121.138	34.268
5.12	Instandhouding	456.046	0	456.046	40.083	496.129	41.642	39.492	41.070	42.024	46.186
	<i>Opdrachten</i>	<i>456.046</i>	<i>0</i>	<i>456.046</i>	<i>40.083</i>	<i>496.129</i>	<i>41.642</i>	<i>39.492</i>	<i>41.070</i>	<i>42.024</i>	<i>46.186</i>
	Instandhouding Infrastructuur	456.046	0	456.046	40.083	496.129	41.642	39.492	41.070	42.024	46.186
5.15	Onzekerheidsreservering	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18.700
	<i>Fonds</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>18.700</i>
	Fonds	0	0	0	0	0	0	0	0	0	18.700
5.16	Over-/ onderprogrammering	- 173.870	0	- 173.870	- 8.619	- 182.489	- 313.071	- 286.322	- 206.812	- 566.707	- 397.024
	<i>Fonds</i>	<i>- 173.870</i>	<i>0</i>	<i>- 173.870</i>	<i>- 8.619</i>	<i>- 182.489</i>	<i>- 313.071</i>	<i>- 286.322</i>	<i>- 206.812</i>	<i>- 566.707</i>	<i>- 397.024</i>
	Fonds	- 173.870	0	- 173.870	- 8.619	- 182.489	- 313.071	- 286.322	- 206.812	- 566.707	- 397.024
	Ontvangsten	28.240	0	28.240	0	28.240	0	0	0	0	0

In totaal is voor 2024 83 % juridisch verplicht en 17% beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor infrastructuur en vastgoed zijn per saldo met € 53,0 miljoen naar boven bijgesteld. Het betreft een optelsom van opwaartse en neerwaartse bijstellingen bij de instrumenten. Dit is onder andere het gevolg van de onder verwerving toegelichte overhevelingen en verplichtingen uit 2023 die in dat jaar niet zijn aangegaan.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase is met de eerste suppletoire begroting met € 103,3 miljoen verlaagd.

Deze verlaging wordt voornamelijk veroorzaakt, doordat projectbudget is overgeheveld naar de realisatiefase. Dit geldt bijvoorbeeld voor het project Verbeteren legering Defensiebreed fase 2 en Revitalisering Johannes Postkazerne te Havelte. Daarnaast wordt er projectbudget geschoven naar andere jaren om aan te sluiten bij de actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten.

Verwerving: realisatiefase

Het budget voor de realisatiefase is per saldo met € 149,5 miljoen verhoogd. Budget wat in 2023 niet tot uitgaven heeft geleid is toegevoegd aan het budget voor 2024 (€ 234,2 miljoen). Daarnaast is budget van de voorbereidingsfase naar de uitvoeringsfase verschoven (€ 58,9 miljoen).

Voor een aantal projecten is het budget verhoogd. Dit betreft Verbeteren legering Defensiebreed voor € 62,9 miljoen, startbudget PFAS voor € 22,4 miljoen en verdeling budget Programma Concentreren, Vernieuwen, Verduurzamen (CVV) voor € 25,0 miljoen. Dit budget komt gedeeltelijk uit 2023 waar het niet tot realisatie is gekomen. Specifiek voor het project Verbeteren legering Defensiebreed komt het budget uit de voorbereidingsfase naar de realisatiefase.

De realisatie van een aantal projecten is van 2024 verschoven naar latere jaren en de hiermee samenhangende budgetten schuiven ook mee wat leidt tot een verlaging van het budget (€ 260,6 miljoen). Dit bedrag wordt opgemaakt uit onder andere de projecten Aanpassing Vastgoed en Equipmentcomplex.

Een aantal andere kleine herschikkingen leidt per saldo tot een verhoging van het budget met € 6,7 miljoen.

Instandhouding

Het budget voor de instandhouding van het vastgoed is met € 40,1 miljoen gestegen.

Budget wat in 2023 niet tot uitgaven heeft geleid is toegevoegd aan het budget voor 2024 (€ 143,4 miljoen). Dit betreft het budget voor instandhouding van vastgoed (€ 78,4 miljoen) en CVV-budget (€ 65 miljoen). De realisatie van een aantal projecten is van 2024 verschoven naar latere jaren en de hiermee samenhangende budgetten schuiven ook mee wat leidt tot een verlaging van het budget (€ 128,4 miljoen). Een aantal andere kleine herschikkingen leidt per saldo tot een verhoging van het budget met € 25 miljoen.

Over-/ onderprogrammering

Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%.

Beleidsartikel 6 IT

Artikel 6 IT (bedragen x € 1.000)											
Art.	Verplichtingen	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
	Verplichtingen	1.737.187	0	1.737.187	- 751.480	985.707	- 234.349	318.167	5.093	278.032	338.454
	Uitgaven	1.816.435	0	1.816.435	- 440.985	1.375.450	- 107.356	108.599	191.817	159.528	85.276
6.11	Verwerving	1.410.078	0	1.410.078	- 548.682	861.396	- 188.634	272.419	- 6.743	263.745	268.365
	<i>Opdrachten</i>	<i>1.410.078</i>	<i>0</i>	<i>1.410.078</i>	<i>- 548.682</i>	<i>861.396</i>	<i>- 188.634</i>	<i>272.419</i>	<i>- 6.743</i>	<i>263.745</i>	<i>268.365</i>
	Verwerving: voorbereidingsfase	619.107	0	619.107	- 573.193	45.914	- 539.876	- 81.679	- 264.625	97.361	201.802
	Verwerving: realisatie	790.971	0	790.971	24.511	815.482	351.242	354.098	257.882	166.384	66.563
6.12	Instandhouding	555.159	0	555.159	- 33.666	521.493	53.161	48.752	50.805	47.283	46.731
	<i>Opdrachten</i>	<i>555.159</i>	<i>0</i>	<i>555.159</i>	<i>- 33.666</i>	<i>521.493</i>	<i>53.161</i>	<i>48.752</i>	<i>50.805</i>	<i>47.283</i>	<i>46.731</i>
	Instandhouding IT	555.159	0	555.159	- 33.666	521.493	53.161	48.752	50.805	47.283	46.731
6.16	Over-/ onderprogrammering	- 148.802	0	- 148.802	141.363	- 7.439	28.117	- 212.572	147.755	- 151.500	- 229.820
	<i>Fonds</i>	<i>- 148.802</i>	<i>0</i>	<i>- 148.802</i>	<i>141.363</i>	<i>- 7.439</i>	<i>28.117</i>	<i>- 212.572</i>	<i>147.755</i>	<i>- 151.500</i>	<i>- 229.820</i>
	Fonds	- 148.802	0	- 148.802	141.363	- 7.439	28.117	- 212.572	147.755	- 151.500	- 229.820
	Ontvangsten	16.769	0	16.769	0	16.769	0	0	0	0	0

In totaal is voor 2024 76 % juridisch verplicht en 24 % beleidsmatig gereserveerd ten opzichte van het totaal beschikbare budget.

Toelichting op de verplichtingen

De verplichtingen voor IT zijn per saldo met € 751,5 miljoen naar beneden bijgesteld. Het betreft een optelsom van opwaartse en neerwaartse bijstellingen bij de instrumenten. Dit is grotendeels het gevolg van de onder verwerving toegelichte overhevelingen, zoals de overgang van projecten naar een andere fase, maar ook van verplichtingen uit 2023 die niet in dat jaar zijn aangegaan. Tevens zijn de verplichtingenstanden van diverse projecten in lijn gebracht met actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten.

Toelichting op de uitgaven

Verwerving

Verwerving: voorbereidingsfase

Het budget voor de projecten in de voorbereidingsfase wordt met € 573,2 miljoen verlaagd.

Deze verlaging wordt onder andere veroorzaakt, doordat projectbudget is overgeheveld naar de realisatiefase. Voorbeelden hiervan zijn het project Bouwen fundering data gedreven werken en Data Science (DS) & Artificial Intelligence (AI), Joint Targeting Support Cell, Command and Control (C2) systemen van de luchtmacht en Verduurzamen IT gezondheidszorg.

Daarnaast wordt er projectbudget geschoven naar andere jaren om aan te sluiten bij de actuele inzichten over de verwachte realisatiemomenten. Dit komt onder andere door beperkte capaciteiten in de 'voorzien in'-keten en door langere doorlooptijden voor het afsluiten van contracten. In de Defensieorganisatie wordt met het voorzien-in van materieel het proces bedoeld dat loopt van de behoeftestelling tot en met levering van goederen en/of diensten inclusief de nazorg aan de gebruikers. Binnen het voorzien-in proces worden als dat nodig is goederen en/of diensten ingekocht of aanbesteed voor de hele Defensieorganisatie.

Verwerving: realisatiefase

Het budget voor de projecten in de realisatiefase van IT materieel is met € 24,5 miljoen naar boven bijgesteld. Dit is enerzijds een gevolg van het toevoegen van budget dat in 2023 niet tot realisatie is gekomen (€ 18,5 miljoen) voor onder andere Maritiem Operationeel Centrum Kustwacht en ERP M&F S/4HANA (Roger) en het overhevelen van budget naar de realisatiefase (€ 152,6 miljoen). Anderzijds is dit een gevolg van het verwerken van kasschuiven waarmee de projecten in het juiste kasritme zijn gezet, zoals het programma Grensverleggende IT (GrIT).

Instandhouding

Het instandhoudingsbudget is per saldo met € 33,7 miljoen gedaald. Dit betreft enerzijds de correctie van de delta exploitatie van Datacenter naar het project Grensverleggende IT (GrIT). Anderzijds is er € 32,0 miljoen toegevoegd aan het budget vanwege de extra kosten van het Microsoft contract en extra kosten aan dataverbruik buiten de Europese Unie. Het restant betreft diverse overige mutaties.

Over-/ onderprogrammering

Op het DMF wordt gewerkt met overprogrammering. Als gevolg van de mutaties die op dit artikel plaatsvinden, wordt ook de overprogrammering aangepast. Hiermee blijft de omvang van de overprogrammering binnen de overeengekomen grens van 30%. Daarnaast is het, gelet op de druk op de Defensie- en arbeidsmarkt, onzeker of alle beschikbare middelen in 2024 tot besteding komen. Om die reden is besloten een deel van het budget over meerdere jaren te spreiden.

Beleidsartikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken Rijk

Artikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken Rijk (bedragen x € 1.000)										
	Ontwerp- begroting (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
Art. Verplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	10.592.237	200.000	10.792.237	- 1.827.116	8.965.121	- 668.923	1.592.335	700.775	1.120.842	551.703

Toelichting op de uitgaven

Dit begrotingsartikel is technisch van aard. Op dit artikel worden de bijdragen verantwoord die vanuit de reguliere Defensiebegroting (Hoofdstuk X) overgeheveld worden naar het DMF.

Beleidsartikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten

Artikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten (bedragen x € 1.000)											
Art.	Verplichtingen	Ontwerp- begroting t (1)	Mutaties via NvW, moties, amende- menten en ISB (2)	Vastge- stelde begroting t (3) = (1) + (2)	Mutaties 1e suppletoire begroting (4)	Stand 1e suppletoire begroting (5) = (3) + (4)	Mutatie 2025	Mutatie 2026	Mutatie 2027	Mutatie 2028	Mutatie 2029
	Verplichtingen	14.877	0	14.877	454.062	468.939	328.921	326.063	308.201	804.973	296.903
	Uitgaven	14.877	0	14.877	453.145	468.022	328.921	326.063	308.201	804.973	296.903
8.18	Nader te wijzen uitgaven	14.877	0	14.877	453.145	468.022	328.921	326.063	308.201	804.973	296.903
	<i>Fonds</i>	<i>14.877</i>	<i>0</i>	<i>14.877</i>	<i>453.145</i>	<i>468.022</i>	<i>328.921</i>	<i>326.063</i>	<i>308.201</i>	<i>804.973</i>	<i>296.903</i>
	Fonds	14.877	0	14.877	453.145	468.022	328.921	326.063	308.201	804.973	296.903
	Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Toelichting op de uitgaven

Het kabinet stelt in 2028 incidenteel 500 miljoen euro beschikbaar voor versterking van de luchtverdediging en voor het aanvullen van munitie voor de eigen krijgsmacht.

3 Verdiepingsbijlage

In de verdiepingsbijlage is per begrotingsartikel een meerjarige (voor de volledige planperiode) tabel met daarin de mutaties per jaar opgenomen.

Artikel 1 Defensiebreed Materieel (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	mutatie 2030	mutatie 2031	mutatie 2032	mutatie 2033	mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037	Mutatie 2038	Mutatie 2039
Verplichtingen	- 137.084	- 5.251	120.529	72.692	- 2.710	- 51.799	- 26.793	- 675.730	- 103.366	1.404.895
Uitgaven	- 177.875	- 67.256	- 68.347	- 84.574	- 65.282	- 65.283	- 68.484	- 65.286	- 65.276	1.644.203
Verwerving										
Opdrachten	- 130.643	1.408	127.182	79.340	3.932	- 45.156	- 20.149	- 669.084	- 96.720	721.034
Verwerving: voorbereidingsfase	- 177.175	- 44.326	83.212	35.370	- 40.038	- 93.032	- 61.358	- 560.983	- 80.688	454.500
Verwerving: realisatie	46.532	45.734	43.970	43.970	43.970	47.876	41.209	- 108.101	- 16.032	266.534
Instandhouding										
Opdrachten	6.432	6.214	6.220	6.225	6.231	6.230	6.229	6.227	6.227	430.046
Instandhouding Materieel	6.432	6.214	6.220	6.225	6.231	6.230	6.229	6.227	6.227	430.046
Kennis en Innovatie										
Bekostiging	- 12.873	- 12.873	- 12.873	- 12.873	- 12.873	- 12.873	- 12.873	- 12.873	- 12.873	270.062
Bijdrage grote onderzoeksfaciliteiten	- 75.773	- 75.773	- 75.773	- 75.773	- 75.773	- 75.773	- 75.773	- 75.773	- 75.773	159.266
Technologieontwikkeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	40.351
Kennisgebruik	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3.430
Kort Cyclische Innovatie	62.900	62.900	62.900	62.900	62.900	62.900	62.900	62.900	62.900	67.015
Over/ onderprogrammering										
Fonds	- 40.791	- 62.005	- 188.876	- 157.266	- 62.572	- 13.484	- 41.691	610.444	38.090	223.061
Fonds	- 40.791	- 62.005	- 188.876	- 157.266	- 62.572	- 13.484	- 41.691	610.444	38.090	223.061
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	85.698

Artikel 2 Maritiem Materieel (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	mutatie 2030	mutatie 2031	mutatie 2032	mutatie 2033	mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037	Mutatie 2038	Mutatie 2039
Verplichtingen	- 699.084	- 875.041	- 1.034.663	- 727.815	- 174.649	85.003	217.196	407.111	611.437	1.209.121
Uitgaven	- 32.929	- 27.854	- 9.587	- 11.256	- 7.854	- 7.838	- 4.635	- 7.124	- 4.066	1.269.744
Verwerving										
Opdrachten	- 455.308	- 419.579	- 557.105	- 292.554	72.694	166.814	273.212	457.315	602.815	987.108
Verwerving: voorbereidingsfase	- 672.433	- 332.402	- 201.694	- 701	242.182	313.130	447.637	557.543	646.291	756.841
Verwerving: onderzoeksfase	- 554.681	- 772.699	- 834.925	- 742.103	- 417.476	- 228.470	- 228.470	- 199.821	- 833.390	0
Verwerving: realisatie	771.806	685.522	479.514	450.250	247.988	82.154	54.045	99.593	789.914	230.267
Instandhouding										
Opdrachten	- 14.217	- 8.976	782	888	467	467	- 586	- 586	- 986	222.013
Instandhouding Materieel	- 14.217	- 8.976	782	888	467	467	- 586	- 586	- 986	222.013
Over/ onderprogrammering										
Fonds	436.596	400.701	546.736	280.410	- 81.015	- 175.119	- 277.261	- 463.853	- 605.895	60.623
Fonds	436.596	400.701	546.736	280.410	- 81.015	- 175.119	- 277.261	- 463.853	- 605.895	60.623
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9.684

Artikel 3 Land Materieel (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	mutatie 2030	mutatie 2031	mutatie 2032	mutatie 2033	mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037	Mutatie 2038	Mutatie 2039
Verplichtingen	- 88.565	- 175.002	- 175.820	- 93.160	- 84.601	- 89.403	74.932	- 65.212	- 247.365	1.678.040
Uitgaven	- 42.680	- 43.572	- 77.865	- 71.567	- 78.469	- 79.007	- 77.847	25.667	5.716	1.418.519
Verwerving										
Opdrachten										
Verwerving: voorbereidingsfase	453.910	453.910	453.910	453.910	453.910	453.910	453.910	453.910	453.910	453.910
Verwerving: onderzoeksfase	7.439	7.439	7.439	7.439	7.439	7.439	7.439	7.439	7.439	7.439
Verwerving: realisatie	1.141.427	1.141.427	1.141.427	1.141.427	1.141.427	1.141.427	1.141.427	1.141.427	1.141.427	1.141.427
Instandhouding										
Opdrachten										
Instandhouding Materieel	5.591	5.591	5.591	5.591	5.591	5.591	5.591	5.591	5.591	392.972
Over/ onderprogrammering										
Fonds	58.768	85.705	52.230	- 71.271	6.132	10.396	- 152.779	90.879	253.081	- 259.521
Fonds	58.768	85.705	52.230	- 71.271	6.132	10.396	- 152.779	90.879	253.081	- 259.521
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2.500

Artikel 4 Lucht Materieel (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	mutatie 2030	mutatie 2031	mutatie 2032	mutatie 2033	mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037	Mutatie 2038	Mutatie 2039
Verplichtingen	168.898	- 40.602	16.745	- 10.584	- 8.054	- 65.482	48.318	- 182.377	- 202.355	2.103.632
Uitgaven	52.464	- 46.067	- 28.238	- 25.067	- 24.851	- 25.937	- 33.797	- 41.304	- 66.213	2.362.484
Verwerving										
Opdrachten	203.175	- 56.762	13.585	- 13.744	- 11.214	- 68.642	45.158	- 178.537	- 200.273	1.645.873
Verwerving: voorbereidingsfase	2.667	- 25.857	17.203	7.398	2.918	5.313	124.087	- 1.625	- 176.676	1.127.253
Verwerving: realisatie	200.508	- 30.905	- 3.618	- 21.142	- 14.132	- 73.955	- 78.929	- 176.912	- 23.597	518.620
Instandhouding										
Opdrachten	16.160	16.160	3.160	3.160	3.160	3.160	3.160	3.160	3.160	457.759
Instandhouding Materieel	16.160	16.160	3.160	3.160	3.160	3.160	3.160	3.160	3.160	457.759
Over/ onderprogrammering										
Fonds	- 166.871	- 5.465	- 44.983	- 14.483	- 16.797	39.545	- 82.115	134.073	130.900	258.852
Fonds	- 166.871	- 5.465	- 44.983	- 14.483	- 16.797	39.545	- 82.115	134.073	130.900	258.852
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1.000

Artikel 5 Infrastructuur en Vastgoed (bedragen x € 1.000)

Omschrijving	mutatie 2030	mutatie 2031	mutatie 2032	mutatie 2033	mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037	Mutatie 2038	Mutatie 2039
Verplichtingen	106.440	54.481	33.478	- 65.532	- 271.609	- 290.883	- 285.512	- 232.512	- 153.588	749.213
Uitgaven	- 21.087	48.382	48.451	55.840	48.450	48.450	48.450	48.449	48.385	1.024.524
Vererving										
Opdrachten	46.973	8.511	- 12.562	- 111.271	- 307.610	- 308.055	- 310.239	- 264.249	- 185.261	275.606
Vererving: voorbereidingsfase	65.284	27.668	29.560	- 132.739	- 271.214	- 271.959	- 274.601	- 227.781	- 154.640	9.390
Vererving: realisatie	- 18.311	- 19.157	- 42.122	21.468	- 36.396	- 36.096	- 35.638	- 36.468	- 30.621	266.216
Instandhouding										
Opdrachten	45.734	45.970	46.040	45.739	31.738	31.738	31.738	31.737	31.673	473.607
Instandhouding Infrastructuur	45.734	45.970	46.040	45.739	31.738	31.738	31.738	31.737	31.673	473.607
Onzekerheidsreservering										
Fonds	13.733	0	0	0	4.263	0	0	0	0	0
Fonds	13.733	0	0	0	4.263	0	0	0	0	0
Over/ onderprogrammering										
Fonds	- 127.527	- 6.099	14.973	121.372	320.059	324.767	326.951	280.961	201.973	275.311
Fonds	- 127.527	- 6.099	14.973	121.372	320.059	324.767	326.951	280.961	201.973	275.311
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	28.240

Artikel 6 IT (bedragen x € 1.000)										
Omschrijving	mutatie 2030	mutatie 2031	mutatie 2032	mutatie 2033	mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037	Mutatie 2038	Mutatie 2039
Verplichtingen	69.258	96.444	74.104	36.637	- 13.733	- 9.842	- 16.168	- 9.867	- 9.309	1.454.171
Uitgaven	- 21.949	- 22.202	- 22.202	- 22.202	- 22.202	- 22.202	- 22.355	- 22.355	- 19.055	1.359.289
Verwerving										
Opdrachten	19.144	51.057	28.680	- 7.812	- 65.700	- 62.816	- 64.190	- 52.586	- 619.310	930.429
Verwerving: voorbereidingsfase	- 39.653	- 33.044	15.953	- 22.240	- 73.716	- 75.446	- 76.819	- 65.216	- 627.004	796.122
Verwerving: realisatie	58.797	84.101	12.727	14.428	8.016	12.630	12.629	12.630	7.694	134.307
Instandhouding										
Opdrachten	47.067	43.389	43.425	43.451	47.984	43.588	43.471	43.817	44.063	527.326
Instandhouding IT	47.067	43.389	43.425	43.451	47.984	43.588	43.471	43.817	44.063	527.326
Over/ onderprogrammering										
Fonds	- 88.160	- 116.648	- 94.307	- 57.841	- 4.486	- 2.974	- 1.636	- 13.586	556.192	- 98.466
Fonds	- 88.160	- 116.648	- 94.307	- 57.841	- 4.486	- 2.974	- 1.636	- 13.586	556.192	- 98.466
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	16.621

Artikel 7 Bijdrage andere begrotingshoofdstukken

Omschrijving	mutatie 2030	mutatie 2031	mutatie 2032	mutatie 2033	mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037	Mutatie 2038	Mutatie 2039
Verplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uitgaven	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ontvangsten	552.847	638.334	639.115	638.077	646.695	645.086	638.235	629.628	614.200	9.731.923

Artikel 8 Overige uitgaven en ontvangsten

Omschrijving	mutatie 2030	mutatie 2031	mutatie 2032	mutatie 2033	mutatie 2034	Mutatie 2035	Mutatie 2036	Mutatie 2037	Mutatie 2038	Mutatie 2039
Verplichtingen	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	691.581	714.709	796.903
Uitgaven	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	691.581	714.709	796.903
Nader te wijzen uitgaven										
Fonds	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	691.581	714.709	796.903
Fonds	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	796.903	691.581	714.709	796.903
Ontvangsten	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0